

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Після сенсації

Інтерв'ю з чемпіонкою світу з шахів

Анною УШЕНІНОЮ

За всю 85-річну історію розіграшу шахової корони серед жінок найнесподіванішим став підсумок чемпіонату світу, що відбувся наприкінці минулого року в Ханті-Мансійську. Сенсаційну перемогу здобула харків'янка Анна Ушеніна, ім'я якої не фігурувало в жодному переліку фаворитів змагання, в жодному прогнозі фахівців щодо головних претендентів на корону. Її називали четвертим номером у складі українських учасниць чемпіонату (котрі, до речі, ще жодного разу не доходили до фіналу), а у світовому рейтинг-лісті вона була на 38-й позиції. Першу українську королеву шахів ушанували й дома, і за кордоном. У Москві з рук Михайла Горбачова вона отримала престижну премію «Каїса», засновану благодійним фондом «Наше наследие» і Московською федерацією шахів, у номінації «Найяскравіший зарубіжний шахіст року». У Києві глава держави вручив Анні Ушеніній орден Княгині Ольги. У Харкові земляки чемпіонки, як стало відомо редакції, номінують її на почесну суспільну відзнаку – орден «Патріот Вітчизни». У своєму щільному графіку чемпіонка світу міжнародний гросмейстер Анна УШЕНІНА знайшла час для розмови з кореспондентом «Віча».

– Пані Анно, щоб досягти шахових вершин, потрібно змалку готувати себе до цього, відмовляючись від багатьох дитячих спокус. Майбутнім видатним шахістам іграшками слугували 32 дерев'яні фігурки. Чи не довелось їй вам свого часу проміняти на них ляльки?..

– Я познайомилася з шахами в сім років – досить пізно за сучасними мірками. Тому в мене захоплення на той момент були вже серйознішими: рік займалася гімнастикою, почала також ходити в школу образотворчого мистецтва й брати уроки гри на гітарі. Плюс заняття у звичайній школі. Встигнути скрізь не вдалося. Спочатку відмовилася від гімнастики, десь у 11 років облишила малювання, а невдовзі й гітару.

– Шахи, виходить, захопили сильніше? Хто ж порадив займатися ними?

– Це сталося випадково. Дома бабуся навчила мене грати в шашки, і я невдовзі почала її обігрувати. Мама вирішила віддати мене в гурток шашок, але вже в клубі ми з'ясували, що він закритися. Не повертатися ж додому ні з чим! Тож і записали мене в шахову секцію. Я досить швидко опанувала нову гру й почала вигравати у ровесників, а потім і в тих, хто був старший від мене.

– У вас багато перемог у юніорських чемпіонатах України, до того ж не тільки серед ровесниць,

а й у старших вікових категоріях. А от перелік успішних виступів у особистих змаганнях за кордоном так не вражає.

– Я дуже рідко їздила на юніорські чемпіонати Європи і світу, бо треба було витратити на це власні кошти, яких наша сім'я не мала.

– З цієї причини й останніми роками у вас більше перемог у складі збірної команди України, ніж у особистих міжнародних змаганнях?

– Так. Щоб мати можливість виступати в престижних міжнародних турнірах, потрібна допомога спонсорів, а їх у мене не було.

– Відомо, що й на чемпіонат світу ви поїхали без тренера. А там деяких учасниць підтримували цілі команди, як, наприклад, у фіналі вашу суперницю ексчемпіонку світу Антуанету Стефанову з Болгарії. Той, хто не грає в шахи, можливо, не уявляє собі ролі шахового тренера, адже під час партії він не має права (як вимагали, скажімо, нові правила на останній шаховій олімпіаді) не тільки щось говорити своїм гравцям, а й навіть з'являтися в них перед очима.

– Допомога тренера важлива до початку партії. Він готує дебютні ва-

Р. С. Коли номер було підготовлено до друку, з Астани надійшло приємне повідомлення: Наші поздоровлення чемпіонкам світу Анні Ушеніній, Катерині Лагно, Марії Музичук,

Президент України Віктор Янукович вручає шаховій королеві орден Княгині Ольги II ступеня. Київ, 30 січня 2013 р.

ріанти під суперника, даючи можливість відпочити гравцеві, налаштувати його на боротьбу. Я могла б більше розповісти про користь від тренера, якби він був зі мною в Ханті-Мансійську.

– Та попри все ви здобули титул чемпіонки світу. Що після цього змінилося у вашому житті?

– Загалом нічого.

– Як це? А нагороди, фотосесії, портрети на обкладинках журналів, прес-конференції?..

– Це все зовнішні атрибути, а умови для підготовки для змагань залишилися такими, як і раніше.

– Після чемпіонату світу вже грали в шахи?

– Турнірних партій у мене ще не було. Тільки довелося зіграти дві легкі партії «на пару», тобто робили ходи по черзі за одну сторону, з президентом ФІДЕ Кірсаном Ілюмжиновим і президентом Московської федерації шахів Володимиром Палихатою проти чемпіонки Європи Валентини Гуніної, яка виступила в парі з колишнім президентом Російської федерації шахів, першим заступником голови Держдуми Росії Олександром Жуковим. Ці ігри відбулися у Москві під час церемонії вручення премії «Каїса» в Центральному будинку літераторів. А в Києві провела сеанс одночасної гри проти юних шахістів.

– Ви тепер не відчуваєте особливої відповідальності за кожен хід, адже будь-яка ваша партія в разі успіху суперника чемпіонки світу може потрапити у пресу?

– Ставлення до гри ні в чому не змінилося, як і раніше, роблю такі ходи, що їх потребує позиція.

– Хто ваш улюблений шахіст і чому?

– Анатолій Карпов, котрий інспонує мені і як шахіст, і як людина. Він гравець різнобічний, універсальний, тому я не хотіла б виокремлювати якусь одну його рису.

– У березні ви маєте грати за збірну України на командному чемпіонаті світу серед жінок у Астані. Чи йшлося про те, що вам тепер належить грати на першій дошці?

– Я таких умов не виставляла. Кому на якій дошці грати, визначить наш тренер. На будь-якій із них я намагатимуся досягти якнайкращого результату.

– Ставши чемпіонкою світу, яких змін чекаєте в шаховому житті України?

– Хотілося б, аби шахи в нас отримали новий імпульс, стали популярнішими, щоби більше дітей займалося ними. Хай небагатьом із них удасться стати чемпіонами, але вже самі заняття сприятимуть їхньому загальному розвитку. Вітчизняним шахам потрібно більше уваги суспільства й державної підтримки. Прикладом може бути ставлення до шахістів у Росії, Китаї, Вірменії, Азербайджані та низці інших країн.

– А чи не провести нам, Анно, з вашою участю в парламентському журналі «Віче» конкурс з розв'язування шахових композицій?

– Я згодна.

– І наостанок, будь ласка, ваш автограф.

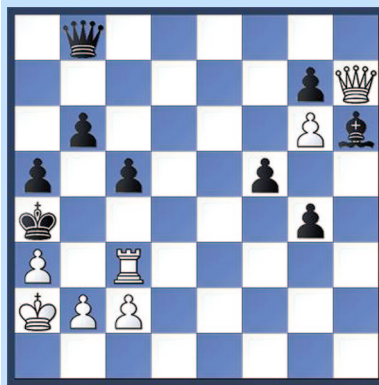
Розмову вів
Олександр МАЛІЄНКО.

Шаховий конкурс «Королева»

Редакція журналу Верховної Ради «Віче» та чемпіонка світу Анна Ушеніна запрошують читачів узяти участь у конкурсі розв'язування шахових композицій. У десяти номерах часопису буде вміщено десять завдань (20 позицій), за розв'язання яких, залежно від складності, нараховується певна кількість балів. Три переможці конкурсу, котрі наберуть найбільшу суму балів, будуть нагороджені призами. Крім того, 10 найкращих учасників матимуть можливість зустрітися з чемпіонкою світу в сеансі одночасної гри. Сьогодні публікуємо перше завдання.

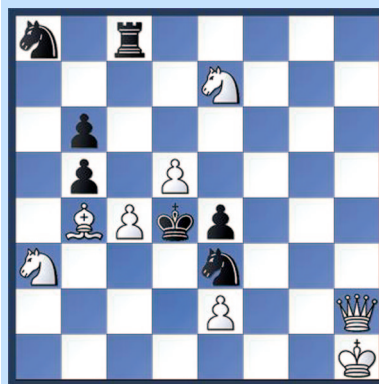
1 тур

№ 1

Виграш

№ 2

Мат за 2 ходи

За правильне розв'язання кожної позиції (достатньо вказати основний варіант етюду й перший хід задачі) учасникам нараховується по два бали. Відповіді на завдання надсилайте до 15 квітня ц. р. поштою чи факсом або на вказані електронні адреси з поміткою «Королева»:

04053,
Київ-53, пров. Несторівський, 4;
Факс: (044) 235-79-58;
E-mail: mail@viche.info;
E-mail: mal64@i.ua